

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valkuaisverosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Rehuviljan ja valkuaisrehujen välinen hintasuhde on muodostunut rehuviljan käytön kannalta epäedulliseksi. Valkuaisrehujen suhteellisen edullisuuden johdosta niiden käyttö on lisääntynyt rehuviljan käytön kustannuksella, mistä osittain on syntynyt rehuviljan vientitilanne.

Kotieläinten ruokinnassa käytettävistä täydennysvalkuaisrehuista ehdotetaan kannettavaksi valkuaisveroa vuonna 1986. Vero määräytyisi veron piiriin tulevien valkuaisrehujen raakavalkuaispiitoisuuden perusteella. Veron avulla oikaistaisiin

osittain rehuviljan ja valkuaisrehujen välistä hintasuhdetta.

Ehdotetun rehuvalkuaisveron vuotuisen tuoton arvioidaan olevan 190 miljoonaa markkaa, josta 65 miljoonaa markkaa luettaisiin maatalouden osuuteen maataloustuotteiden vientikustannuksista.

Esitys liittyy vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tila

1.1. Rehujen hinnoittelujärjestelmä ja nykyiset hinnat

Tärkeimmät kotieläinten ruokinnassa käytettävät rehut ovat rehuvilja, säilörehu, heinä ja laidunrehu. Näistä perusrehuista saatava valkuainen ei riitä tyydyttämään kotieläinten valkuais-tarvetta, mistä syystä ruokinnassa joudutaan käyttämään lisäksi ns. valkuaisrehuja. Tärkeimmät valkuaisrehut ovat kotimaassa tuotettavat rypsi-rouhe ja rehumaitojauhe sekä tuontisoijasta valmistettu soijarouhe ja tuontikalajauho. Täydennysvalkuainen käytetään pääasiassa tehdasvalmistusten rehuseosten valmistukseen.

Perusrehujen hinta muodostuu kotimaisten tuotantokustannusten perusteella, ja se on maailmanmarkkinoilla vallitsevaa hintatasoa korkeampi. Sensijaan useimpien valkuaisrehujen, mm. rypsirouheen, soijarouheen ja kalajauhon hinta on Suomessa alhaisemmalla maailmanmarkkina-

hinnan tasolla. Kotimaassa tuotettavien perusrehujen hinta on siis korkea suhteessa valkuaisrehuihin.

Soija tuodaan Suomeen papuna, josta öljynpuristamoteollisuus valmistaa öljyä ja rouhetta. Tuonnin määrää säännellään tuontilisensioinnilla. Tuonti on tullitonta ja tuontimaksutonta. Kalajauho kuuluu EFTA-vapaakaupan piiriin, joten sen tuonnissa ei peritä tullia tai tuontimaksua. Se on myös tuontisäännöstelystä vapaa.

Tärkein kotimaiseen raaka-ainepohjaan perustuva valkuaisrehu on rapsi- ja rypsirouhe. Kotimaaisesta öljykasvituotannosta annetun lain (965/82) perusteella valtio tukee sen tuotantoa. Valtioneuvosto vahvistaa öljykasvisiementen perushinnan ja enimmäiskilomäärät. Mikäli kotimainen hinta on korkeampi kuin vastaavan ulkomaisen siemenen hinta, suoritetaan öljynpuristamoille hinnanalennuskorvausta, edellyttäen, että nämä suorittavat perushinnan viljelijöille. Vastaavaa hinnanalennuskorvausta suoritetaan rehutehtaille puristamattoman siemenen käytöstä milloin pe-

rushinta on korkeampi kuin öljyväkirehujen ja rehuvasan hinta. Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä kotimaisen öljykasvituotannon tukeen ehdotetaan varattavaksi 208 miljoonaa markkaa.

Rypsi- ja rapsirouhetta valmistettiin satovuonna 1983—1984 noin 60 milj. kg ja satovuonna 1984—1985 noin 49 milj. kg. Soijarouhetta valmistettiin vuonna 1983 noin 83 milj. kg ja vuonna 1984 noin 60 milj. kg. Kalajauhoa tuotiin vuonna 1984 noin 84 milj. kg, josta käytettiin kotieläinrehujen valmistukseen noin 62 milj. kiloa.

Tärkeimmät muut Suomessa valmistettavat valkuaisrehut ovat maitojauhe sekä lihaluurehujauho. Ensin mainittua käytettiin kotimaisiin rehuseoksiin vuosina 1983—84 vuosittain 24—20 milj. kg, minkä lisäksi suoraan maataloilille myytiin vuonna 1983 noin 16 milj. kg ja vuonna 1984 noin 12 milj. kg. Sen myyntihinta on huomattavasti korkeampi kuin muiden valkuaisrehujen. Sen käyttö teollisissa rehuseoksissa perustuu valtiovallan, tuottajajärjestöjen, rehutehtaiden ja Valio Meijerien Keskusosuusliikkeen väliseen sopimukseen.

Soijan ja kalajauhon ohella ovat mainittavia maahan tuotavia valkuaisrehuja maissingluteeni, rehuhiiwa ja lihaluurehujauho, joita vuonna 1984 tuotiin yhteensä noin 20 miljoonaa kiloa.

Rehuteollisuuden maksamat rehuviljan ja edellä mainittujen valkuaisrehujen hinnat olivat vuonna 1984 ja vuoden 1985 heinäkuussa seuraavat:

	heinäkuu 1985	keskimäärin 1984
	mk/100 kg	mk/100 kg
ohra	184	163
kaura	173	156
kalajauho	233	283
soijarouhe	167	188
rypsirouhe	156	182
lihaluurehujauho	213	211
maitojauhe	1 071	1 019

Vertaus rehuohran ja edellä mainittujen tärkeimpien valkuaisrehujen hintojen välillä osoittaa, että soijarouheen hinta oli vuonna 1984 noin 15 %, rypsi- ja rapsirouheen 12 %, kalajauhon 74 % ja lihaluurehujauhon 29 % ohran hintaa korkeampi.

Vuoden 1985 heinäkuussa öljykasvirehujen hinnat olivat Suomessa noin 9—15 prosenttia alhaisemmat kuin rehuohran hinta. Kalajauhon

hinta oli puolestaan noin 27 prosenttia rehuohran hintaa korkeampi. Kalajauhon hintaan vaikuttaa muita valkuaisrehuja korkeampi valkuaispitoisuus.

Suomessa vallitseva hintasuhte poikkeaa ”luonnollisesta” hintasuhteesta, josta antaa viitteellisen kuvan maissin ja soijarouheen maailmanmarkkinahinnat. Pitkällä aikavälillä soijarouheen hinta on ollut noin 75 prosenttia maissin hintaa korkeampi. Tämä hintasuhte edustaa vuosien 1975—1984 keskiarvoa. Vuoden 1985 syyskuun puolivälissä soijarouheen hinta oli noin 44 prosenttia maissin hintaa korkeampi.

1.2. Suomessa vallitsevien hintasuhteiden seuraukset

Rehuviljan ja valkuaisrehun nykyinen hintasuhte Suomen markkinoilla johtaa siihen, että rehuseoksissa on edullista käyttää valkuaisrehuja enemmän kuin ruokinnallisesti on tarpeellista. Maahan tuotavan soijan määrää säädelään öljyväkirehujen tuontiohjelmalla. Kalajauhon tuonnissa ei ole määrällisiä rajoituksia. Öljyväkirehujen tuontiohjelmaa laadittaessa joudutaan ottamaan huomioon se, että kotieläintuotteiden hyvän laadun varmistamiseksi kalajauhon osuus rehuseoksissa ei saa olla kovin korkea. Käytännössä tämä johtaa siihen, että myöskään öljyväkirehujen tuontia ei voida tiukasti rajoittaa.

Valkuaisrehut sisältävät valkuaisen lisäksi myös huomattavasti energiaa. Esimerkiksi kalajauhon energia-arvo kiloa kohti on suunnilleen sama kuin rehuohran arvo ja soijarouheen arvo on hieman alempi. Koska energian hinta energia- ja valkuaisrehuissa on suurin piirtein sama, on ruokintaan tarpeellisen valkuaisen hinnoittelu saatanut houkutella valkuaisrehujen tarpeettoman runsaaseen käyttöön. Mahdollinen tarpeettoman runsas valkuaisrehujen käyttö supistaa siten kotimaisen rehuviljan käyttöä rehuseosten valmistuksessa. Nykyisessä ylituotantotilanteessa rehuviljan kotimainen käyttö ja vientitarpeen supistaminen on tärkeää sekä maatalouspolitiikan että valtiontalouden kannalta.

Valkuaisen runsaalla käytöllä on jossain määrin merkitystä myös sianlihan ja kananmunien ylituotannon määrään ja näiden tuotteiden laatuun.

Maataloustuotteiden markkinointiongelmien vähentämiseksi maatalouspoliittisilla toimenpiteillä pyritään tuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen. Rehupolitiikassa on tavoitteena, et-

tä kotieläintuotanto perustuisi pääasiassa kotoisiin rehuihin. Kotieläintuotantoa rajoitetaan mm. kotieläinyritysten perustamis- ja laajentamisluvilla, tuotannon vähentämissopimuksilla, maidon kaksihintajärjestelmällä sekä investointien rahoitusta ohjaamalla. Maatalouspolitiikan pyrkimyksenä on yhtäältä rajoittaa kotieläintuotantoa, jonka ylijäämien rahoitus on kalleinta ja toisaalta siirtää maataloustuotannon painopiste kasvintuotantoon. Vuoden 1983 maatalouspoliittinen ohjelmatyöryhmä suositteli, että rukiin ja ohran viljelyä olisi lisättävä ja että kauran viljely olisi pidettävä vuoden 1984 tasolla.

Vuonna 1984 syntyi ensimmäistä kertaa 1980-luvulla rehuviljaylijäämä. Silloin vietiin rehuohraa 237 miljoonaa kiloa ja kauraa 372 miljoonaa kiloa, johon tarvittiin vientitukea yhteensä 475 miljoonaa markkaa. Kuluvan vuoden sadosta arvioidaan muodostuvan ylijäämää 800 miljoonaa kiloa. Voidaan olettaa, että rehuviljan vientitarvetta esiintyy myös tulevana vuosina. Maataloustulolain (629/82, muut. 444/84) mukaan maatalous vastaa itse rehuviljan vientikustannuksista siltä osin kuin vienti ylittää 480 miljoonaa kiloa vuosina 1986 ja 1987.

2. Asian valmistelu

Esitystä laiksi valkuaisverosta on teknisesti valmisteltu maatalouden markkinointineuvostossa ja sen asettamassa työryhmässä, jossa ovat olleet edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, tullihallitus, Maataloustuottajien Keskusliitto, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, Elintarviketeollisuusliitto sekä Valio Meijerien Keskusosuusliike.

3. Valkuaisvero

Tasapainoisen rehujen käytön kannalta on edellä sanotun perusteella tarvetta Suomessa rehujen hinnoittelussa päästä lähemmäs sellaista energia- ja valkuaisrehujen hintasuhdetta, joka johtaa eri rehulajien suhteellisesti ”oikeaan” käyttöön. Tämä edellyttää, että valkuaisrehujen hintoja korotetaan niiden nykyisestä tasosta. Tasapuolisen hinnankorotuksen aikaansaamiseksi ehdotetaan, että valkuaisrehujen sisältämälle raakavalkuaiselle määrätään erityinen valkuaisvero siten, että vero olisi raakavalkuaiskiloa kohden sama kaikille valkuaisrehuille. Veron piiriin ehdotettavat valkuaisrehut on mainittu lakiehdotuksen liitteenä olevassa verotaulukossa.

Taulukossa mainitut veromäärät on laskettu kunkin tuoteryhmän raakavalkuaispitoisuuden mukaan siten, että ne vastaavat 150 pennin veroa 100-prosenttiselle raakavalkuaiselle.

Tarkoitus on saattaa ainoastaan täydennysvalkuaisrehut verotuksen piiriin. Perusrehuja ei ole tarkoituksenmukaista verottaa, vaikka ne sisältävät valkuaisa. Esimerkiksi heinä, vilja, säiliörehu ja laidunrehu jäisivät siten verotuksen ulkopuolelle.

4. Ehdotuksen organisatoriset vaikutukset

Verotuksen toimittaisi tullilaitos, eikä ehdotettu valkuaisvero aiheuttaisi muutosta nykyiseen organisaatioon. Uusi vero tosin lisäisi jonkun verran valmisteverotuksen toimittamiseen tarvittavaa työaikaa. Valmisteverotus vie kuitenkin vain noin prosentin tullilaitoksen kokonaistyöajasta, joten uuden veron vaikutus resurssitarpeeseen olisi vähäinen.

Elinkeinoelämän piirissä eräät yritykset, jotka eivät ennestään ole valmisteverovelvollisia tulisivat velvollisiksi suorittamaan valkuaisveroa. Sellaisia uusia verovelvollisia olisivat selluloosan valmistajat sivutuotteena syntyvän rehuhiiivan osalta, öljynpuristamot rouheiden sekä myymänsä rypsi- ja rapsisiemenen osalta, eläinrasvan valmistajat liha-, luu- ja lihaluurehujauheen osalta sekä myllyt vehnänalkioiden osalta.

Eräät muut yritykset, jotka ennestään suorittavat muita valmisteveroja tulisivat niiden lisäksi velvollisiksi suorittamaan valkuaisveroa. Näitä yrityksiä ovat panimot tuottamansa maskin osalta, viinatehtaajat rankin osalta sekä mallastamot ohra- ja mallasitujen sekä muiden mallastuksen sivutuotteiden osalta.

Eräiden valkuaisrehujen saattaminen verotuksen piiriin edellyttää tavanomaisesta valmisteverotuksesta poikkeavia järjestelyjä siten, että valkuaisrehujen ostaja saatetaan erältä osin verovelvolliseksi.

Rypsi- ja rapsisiementä voi sellaisenaan käyttää valkuaisrehuna, minkä vuoksi nekin olisi säädettävä verollisiksi. Niiden hinnanalennuskorvaus suoritetaan öljynpuristamoille tai rehutehtaille, eikä itse viljelijälle. Mikäli viimeksi mainittu myy siemenet suoraan rehuksi, ohi rehutehtaiden tai öljynpuristamoiden, hinnanalennuskorvausta ei suoriteta ja siementen hinta tulisi niin korkeaksi, että niiden käyttö rehuna ei olisi kannattavaa.

Jotta öljynpuristamo ei voisi toimittaa rehutehtaille tai rehujen käyttäjille verotta sellaista rypsin- tai rapsinsientä, josta hinnanalennuskorvaus on suoritettu, olisi öljynpuristamo saatettava verovelvolliseksi siltä osin kuin se käyttää rypsin- tai rapsin siementä muuhun tarkoitukseen kuin öljyn ja rouheen valmistukseen.

Myös siitä siemenestä, jota rehutehtaat sellaisenaan käyttävät rehuseosten valmistukseen ja josta ne saavat hinnanalennuskorvausta olisi suoritettava valkuaisveroa. Tämän vuoksi olisi rehutehtaat saatettava velvollisiksi suorittamaan valkuaisveroa hankkimastaan puristamattomasta rypsin- ja rapsinsiemestä.

Soijapapuaakin voi sellaisenaan käyttää valkuaisrehuna. Sen tuonti on säännösteltyä rehuohjelman puitteissa. Käytettävissä olevat tuontimäärät käytetään öljyn ja rouheiden valmistukseen. Soijapapujen myynti sellaisenaan rehuksi ei ole nykytilanteessa todennäköistä. Silti olisi verolainsäädännössä varauduttava siihen mahdollisuuteen, että tällainen myynti voisi tulla mahdolliseksi ja taloudellisesti kannattavaksi. Sen vuoksi soijapapu olisi sisällytettävä verotuksen piiriin.

Maitojauhetta sekä vehnä- ja maissigluteenia käytetään sekä eläinten rehuksi että muihinkin tarkoituksiin. Muihin tarkoituksiin myytyinä nämä tuotteet eivät olisi veronalaisia. Tietyn tuotteen yleinen verottomuus ja sen veronalaisuus ainoastaan tiettyyn tarkoitukseen myytynä voisi kuitenkin johtaa veronkiertoon, jota olisi pyrittävä estämään verotusmenettelyn avulla.

Rehuna käytettävälle maitojauheelle maksetaan maatilahallituksen toimesta hinnanalennuskorvausta, johon vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetaan lisäystä 125 miljoonaa markkaa. Rehumaitojauhe tulisi toisaalta ehdotuksen mukaan valkuaisveron piiriin. Ehdotuksessa on pidetty tarkoituksenmukaisena toimittaa rehumaitojauheen verotus siten, että maatilahallitus pidättää veron suoraan hinnanalennuskorvauksen määrästä ja tilittää veron tullilaitoksen asianomaiselle tilille.

Vehnän- ja maissingluteenin verotus ehdotetaan toimitettavaksi siten, että valmistajan tai maahantuojan sijasta verovelvollinen olisi tuotteita käyttävä rehutehdas.

5. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Valkuaisveron vuotuisen tuoton arvioidaan olevan 190 miljoonaa markkaa. Toisaalta rehukustannuksia alentaisi samanaikaisesti valkuaisveron voimaantulon kanssa toteutettava rehuseosveron alentaminen noin 65 miljoonalla markalla ja rehumaitojauheen hinnanalennuskorvauksen korottaminen 125 miljoonalla markalla. Näin ollen rehujen kokonaiskustannukset eivät muuttuisi nykyisestä.

Edellä mainittujen muutosten seurauksena muuttuisivat täysrehujen ja rehutiivistien hinnat kuitenkin jossain määrin. Kananrehutiivistien ja sianrehutiivistien hintojen arvioidaan nousevan noin 4 prosentilla. Nautakarjan täysrehujen ja nautakarjan tiivistien sekä siantäysrehujen ja kanantäysrehujen hintojen arvioidaan laskevan 0,5—4,0 prosentilla. Muiden kuin edellä mainittujen rehuseosten hinnat nousisivat noin 5—8 prosentilla. Tarhaturkiseläinten rehujen hintoihin valkuaisvero ei vaikuttaisi.

Lopulliset hinta- ja kustannusvaikutukset on tarkoitus selvittää veron tultua voimaan. Ne riippuvat muun muassa siitä maitojauhemäärästä, joka joudutaan rehuseoksissa käyttämään.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Valkuaisveron tuotto luettaisiin maatalouden vientikustannusosuuteen siltä osin kuin se ylittää 125 miljoonaa markkaa vuodessa. Rajoitus johtuu siitä, että mainittu määrä vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä on ehdotettu käytettäväksi lisäyksenä rehumaitojauheen hinnanalennuskorvaukseen. Sanotun korvauksen korottaminen on katsottu tarpeelliseksi, jotta voitaisiin edelleenkin luoda taloudelliset edellytykset kotimaisen maitojauheen käytölle rehuseoksissa.

Koska valkuaisveron tuotto osittain luettaisiin maatalouden vientikustannusosuuteen, on mahdollista vastaavasti alentaa rehuseosveroa. Hallituksen esityksessä eduskunnalle rehuseosverosta annetun lain 4 ja 12 §:n muuttamisesta ehdotetaan, että kananrehuseoksista kannettaisiin rehuseosveroa 16 penniä kilolta ja muista rehuseoksista 12 penniä kilolta, voimassa olevien veromäärien 29 penniä ja 19 penniä sijasta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Yleiset säännökset

1 §. Pykälä sisältää yleisen säännöksen valkuaisveron suorittamisesta.

2 §. Viittaamalla lain liitteenä olevaan verotaulukkaan määritellään ne valkuaisrehut, joista on suoritettava valkuaisveroa. Muista rehuista ei veroa ole suoritettava, vaikka ne sisältävatkin valkuaista. Tarkoitus on periä valkuaisveroa ainoastaan täydennysvalkuaisrehuista ja jättää perusrehut, myös valkuaista sisältävät verotuksen ulkopuolelle.

3 §. Pykälässä täsmennetään verovelvolliset. Verovelvollisuus koskisi sekä valmistusta että maahantuontia.

Sen seikan varmistamiseksi, että rypsin- ja rapsinsiementä, josta hinnanalennuskorvausta on suoritettu öljynpuristamoille tai rehutehtaille ei sellaisenaan toimiteta tai käytetä rehuksi veroa suorittamatta pykälän 3 ja 4 momentit sisältävät säännöksen öljynpuristamoiden verovelvollisuudesta, milloin siementä toimitetaan muuhun tarkoitukseen kuin öljyn ja rouheen valmistukseen, sekä rehutehtaiden verovelvollisuudesta siltä osin kuin ne hankkivat puristamatonta siementä.

Veronkierron estämiseksi ehdotetaan, että rehutehdas olisi verovelvollinen vastaanottamastaan vehnän- ja maissingluteenista. Verotuksen rationalisoimiseksi ehdotetaan, että maatilahallitus vähentäisi rehumaitojauheesta ja eräistä vastaavista tuotteista kannettavan valkuaisveron suoraan kyseisistä tuotteista suoritettavasta hinnanalennuskorvauksesta ja suorittaisi veron tullilaitoksen asianomaiselle tilille.

1.2. Veron määräämisen perusteet

4 §. Valkuaisveroa olisi suoritettava kustakin valkuaisrehusta sen raakavalkuaispitoisuuden mukaan, raakavalkuaiskiloa kohti lasketun, 1 markan 50 pennin veroperusteen mukaan. Näiden laskentaperusteiden mukaan eri valkuaisrehuille vahvistettavat veromäärät mainitaan lain liitteenä olevassa verotaulukossa.

Verotaulukossa mainitusta puristamattomasta rypsin- ja rapsinsiemenestä sekä vehnä- ja mais-

sigluteenista ei suoritettaisi valkuaisveroa paitsi milloin niitä käytetään rehuksi tai milloin niitä tuodaan maahan rehuseoksen ainesosana. Tätä tarkoittava säännös sisältyy lain 4 § 2 momenttiin.

5 §. Valmisteveron määrä määräytyy yleensä valmistuspaikalta tapahtuneen toimituksen tai maahantuontiajankohdan mukaan. Koska tätä yleissääntöä ei voida soveltaa 3 §:n 3 ja 4 momenteissa tarkoitettuihin tapauksiin, sisältää ehdotettu 5 § säännöksen siitä, minkä ajankohdan perusteella valkuaisvero määrätään näissä tapauksissa.

6 §. Jotta maahan tuotavat rehuseokset olisivat verotuksellisesti samassa asemassa kuin maassa valmistetut seokset, olisi maahantuotavista rehuseoksista maksettava valkuaisveroa niihin sisältyvän raakavalkuaismäärän perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan olisi myös sellaisesta valkuaisrehusta, joka valmistuspaikalla käytetään rehuseosten valmistukseen, suoritettava veroa.

1.3. Verottomuus

7 §. Verottomuutta koskevat säännökset ovat pääosin samat kuin muissa vastaavissa verolaeissa. Lisäksi verosta ehdotetaan vapautettavaksi yksinomaan tarhaturkiseläinten ruokintaan käytettyjen rehuseosten valmistukseen käytettävät valkuaisrehut.

Kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi ehdotetaan verosta vapautettaviksi myös valkuaisrehut jotka käytetään sellaisten tuotteiden valmistukseen, joista suoritetaan valkuaisveroa.

Verovapaus toteutettaisiin joko palautus- tai vakuutusmenetelmää soveltaen.

8 §. Vapaa-alueelta tai tullivarastosta takaisin kulutukseen otettujen valkuaisrehujen verottamista koskevat säännökset on sisällytetty lakiin erillisenä pykälänä, yhdenmukaisesti muiden vastaavien verolakien kanssa.

9 §. Yhdenmukaisesti muiden valmisteverolakien kanssa on lakiehdotukseen sisällytetty säännös, jonka mukaan kotimaisella valmistajalla on oikeus vähentää verokaudelta suoritettavasta valkuaisverosta saman verokauden aikana valmistuspaikalle palautettujen tai tullivalvonnassa hävitettyjen valkuaisrehujen veroa vastaava määrä.

10 §. Palautusmenettely vastaa muiden vastaavien verolakien mukaista käytäntöä. Hakemuskäytäntö on ehdotettu samaksi kuin tulliverotuksessa.

1.4. Erinäiset säännökset

11 §. Jotta valkuaisveroa voitaisiin tarvittaessa joustavasti muuttaa ja vero väliaikaisesti poistaa, ehdotetaan valtioneuvostolle annettavaksi oikeus määrätä veron muuttamisesta tai sen väliaikaisesta poistamisesta jo siinä vaiheessa, kun eduskunnalle on annettu sitä koskeva esitys. Lopullisen päätöksen verosta tekisi eduskunta.

12 §. Lainkohta sisältää säännöksen siitä ajankohdasta, jona veroilmoitus on annettava niissä tapauksissa, jolloin valkuaisveroa ei määrätä valmisteverotuksen yleissäännön mukaisesti toimitus- tai maahantuontiajankohdan mukaan, vaan tästä poiketen lakiehdotuksen 5 §:n tai 6 §:n perusteella.

13 §. Pykälä sisältää viittauksen valmisteverotuslakiin (558/74), johon on koottu kaikki valmisteverolakeihin ja niiden kaltaisiin verolakeihin soveltuvat verotussäännökset.

14 §. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annettaisiin tarvittaessa asetuksella.

15 §. Pykälään sisältyy lain voimaantulosäännös. Spekulaatiivisten varastohankintojen ja ve-

ronkierron estämiseksi ehdotetaan pykälän 2 momentissa, että vero koskisi myös valkuaisrehuja, joita on varastossa tämän lain tullessa voimaan. Verovelvollisten olisi laadittava sekä asianomaiselle piiritullikamarille toimitettava inventointiluettelo kyseisistä valkuaisrehuista. Vastaavasti verovelvollisella olisi oikeus saada lain voimassaoloajan päättyessä veronpalautus varastona olevista verotetuista valkuaisrehuista. Nämä säännökset eivät koskisi kuitenkaan maataloustuottajaa.

2. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

3. Säättämisjärjestys

Lakiehdotus olisi käsiteltävä siinä järjestyksessä, jota on noudatettava säädettäessä kannettavaksi veroa yhdeltä vuodelta.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valkuaisverosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Valkuaisrehuista on suoritettava valtiolle valkuaisveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Valkuaisrehuilla tarkoitetaan tämän lain liitteenä olevassa verotaulukossa mainittuja tuotteita.

3 §

Valkuaisveroa on velvollinen suorittamaan jokainen, joka valmistaa ansiotarkoituksessa tai tuo maahan valkuaisrehuja, kuitenkin huomioon ottaen 3, 4 ja 5 momentin säännökset.

Valkuaisveroa on velvollinen suorittamaan myös se, jolle valkuaisrehuja on toimitettu verotta tämän lain nojalla, jollei valkuaisrehuja ole käytetty verottomaan tarkoitukseen.

Öljynpuristamo, joka käyttää rypsin- ja rapsinsientä muuhun tarkoitukseen kuin öljyn ja rouheen valmistukseen on velvollinen suorittamaan valkuaisveroa mainittuun muuhun tarkoitukseen käyttämästään siemenestä.

Rehutehdas on velvollinen suorittamaan valkuaisveroa hankkimastaan rypsin- ja rapsinsiemestä sekä vehnän- ja maissingluteenista.

Verotaulukon tuoteryhmien 23—26 osalta valkuaisveron suorittaa maatilahallitus vähentämällä veron kyseisistä tuotteista suoritettavasta hinnanalennuskorvauksesta. Maatilahallituksen on tilityttävä pidättämänsä valkuaisvero kuukausittain tullilaitoksen asianomaiselle tilille.

Veron määräämisen perusteet

4 §

Valkuaisveroa on suoritettava liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti.

Rypsin- ja rapsinsiemestä sekä vehnä- ja maissingluteenista on kuitenkin suoritettava valkuaisveroa ainoastaan 3 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

5 §

Valkuaisvero määrätään 3 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona tuote on käytetty lainkohdassa mainittuun tarkoitukseen.

Valkuaisvero määrätään 3 §:n 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona tuote on toimitettu rehutehtaalle.

6 §

Jos maahan tuodaan rehuseosta jonka valmistukseen on käytetty tässä laissa tarkoitettuja valkuaisrehuja, on valkuaisveroa suoritettava kyseisen rehuseoksen sisältämän raakavalkuaispitoisuuden perusteella 1,50 markkaa raakavalkuaiski-
loa kohti.

Milloin verovelvollinen on ottanut käyttöön valmistuspaikalla tässä laissa tarkoitettuja tuotteita rehuseosten valmistukseen, on vero suoritettava käyttöön otettujen määrien perusteella.

Verottomuus

7 §

Verottomia ovat:

1) maassa valmistetut valkuaisrehut, jotka käytetään vientitavaran valmistamiseen tai jotka vietään maasta tai siirretään vapaa-alueelle, tai tullivarastoon;

2) maahan tuodut valkuaisrehut, milloin ne maahan tuotaessa ovat tullittomia muun säädöksen kuin tullitariffilain (360/80) tai muun tulleva koskevan kansainvälisen sopimuksen perusteella, jollei tarkoitettussa säädöksessä tai sopimuksessa ole toisin säädetty tai määrätty;

3) valkuaisrehut, jotka käytetään sellaisten tuotteiden valmistukseen, joista suoritetaan valkuaisveroa; sekä

4) valkuaisrehut, jotka käytetään tarhaturkiseläimille tarkoitettujen rehujen valmistukseen.

8 §

Milloin maassa valmistettuja valkuaisrehuja siirretään vapaa-alueelta tai tullivarastosta kotimaan kulutukseen, on valkuaisverosta, verottomuudesta ja veron palauttamisesta voimassa, mi-

tä maahan tuotujen valkuaisrehujen osalta on säädetty tai määrätty.

Mitä 1 momentissa on säädetty, sovelletaan myös maassa valmistettuihin vapaa-alueella tai tullivarastossa kulutettuihin valkuaisrehuihin samoin kuin niissä todettuun varaston vajaukseen.

9 §

Kotimaisella valmistajalla on oikeus vähentää verokaudelta suoritettavasta valkuaisverosta saman verokauden aikana valmistuspaikalle palautettujen tai tullivalvonnessa hävitettyjen verollisten valkuaisrehujen veroa vastaava määrä.

10 §

Milloin maassa valmistettuja valkuaisrehuja tai rehuseoksia, joista tai joihin sisältyvistä valkuaisrehuista vero on jo suoritettu, on viety maasta, siirretty vapaa-alueelle tai tullivarastoon, viejällä tai siirtäjällä on oikeus hakemuksesta saada suoritettua valkuaisveroa vastaava palautus.

Palautusta on haettava piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona tuote on viety tai siirretty 1 momentissa tarkoitettuun paikkaan.

Erinäiset säännökset

11 §

Kun eduskunnalle on annettu esitys tämän lain muuttamisesta, valtioneuvostolla on oikeus määrätä, että valkuaisrehuista kannetaan esityksen mukainen vero.

Jos 1 momentin mukaan suoritettu vero on suurempi kuin sittemmin vahvistettu vero, on erotusta vastaava määrä palautettava hakemuksesta verovelvolliselle.

12 §

Veroilmoitus on 3 §:n 3 momentissa ja 6 §:n 2 momentissa mainituissa tapauksissa annettava sil-

tä verokaudelta, jonka aikana tuotteet on käytetty lainkohdassa mainittuun tarkoitukseen.

Veroilmoitus on 3 §:n 4 momentissa mainitussa tapauksessa annettava siltä verokaudelta, jonka aikana tuotteet on toimitettu rehutehtaalle.

13 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, on valkuaisveron määräämisestä, suorittamisesta, maksuunpanosta ja muutoksenhausta sekä muutoinkin voimassa, mitä valmisteverotuslaissa (558/74) tai sen nojalla on säädetty.

14 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

15 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986 ja on voimassa vuoden 1986 loppuun.

Lukuun ottamatta maataloustuottajaa se, jolla on tämän lain voimaan tullessa varastossa muita kuin tuoteryhmiin 23—26 kuuluvia valkuaisrehuja on velvollinen suorittamaan valkuaisveroa sanotuista valkuaisrehuista. Edellä tarkoitettun verovelvollisen on laadittava inventointiluettelo kyseisistä valkuaisrehuista ja toimitettava niitä koskeva veroilmoitus asianomaiselle piiritullikamarille viimeistään vuoden 1986 helmikuun 18 päivänä.

Lukuun ottamatta maataloustuottajaa on sillä, jolla on lain voimassaoloajan päättyessä varastossa edellä tarkoitettuja valkuaisrehuja, joista vero on suoritettu oikeus hakemuksesta saada veroa vastaava palautus. Hakemus on tehtävä asianomaiselle piiritullikamarille lain voimassaoloajan päätymistä seuraavan kuukauden loppuun mennessä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1985

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri Ahti Pekkala

VEROTAULUKKO

Tuote	Tuote-ryhmä	Valkuais- vero mk/kg netto- painosta
Soijapavut	1.	0,54
Soijapuriste	2.	0,66
Soijarouhe	3.	0,69
Soijanvalkuainen	4.	0,90
Rypsi- ja rapsisiemenet	5.	0,33
Rypsi- ja rapsipuriste	6.	0,48
Rypsi- ja rapsirouhe	7.	0,51
Auringonkukansiemenet	8.	0,29
Auringonkukkapuriste	9.	0,50
Auringonkukkarouhe	10.	0,53
Rankkijauho, rankkirehu (25) ja rankkiseos (25)	11.	0,38
Rankkirehu (30) ja rankkirehuseos (30)	12.	0,45
Rankkirehu (35) ja rankkirehuseos (35)	13.	0,53
Rankkirehu (40) ja rankkirehuseos (40)	14.	0,60
Vehnänalkiot	15.	0,39
Vehnänvalkuainen	16.	0,50
Vehnängluteeni	17.	1,16
Maissigluteeni	18.	0,95
Perunanvalkuainen	19.	1,17
Rehuhiiva	20.	0,63
Pekilo	21.	0,71
Bakteerimassa	22.	1,05
Rehumaitojauhe	23.	0,53
Rehupiimäjauhe	24.	0,47
Demel-jauhe	25.	0,36
Vähälaktoosinen rehuherajauhe	26.	0,33
Kalajauho	27.	1,04
Kalanruotojauho	28.	0,72
Kalanvalkuainen	29.	1,20
Kalaliimavesi	30.	1,26
Liharehujauho (tuhkapit. $\geq$ 15 %)	31.	0,89
Liharehujauho (tuhkapit. < 15 %)	32.	1,16
Lihaluurehujauho (tuhkapit. $\geq$ 30 %)	33.	0,69
Lihaluurehujauho (tuhkapit. < 30 %)	34.	0,80
Rehuluurouhe	35.	0,63
Maksajauho	36.	1,01
Verijauho	37.	1,29
Höyhenjauho	38.	1,23
Aminohapot	39.	1,50
Mäskijauho	40.	0,32
Ohra-iturehu	41.	0,30
Lupiinin siemenet	42.	0,45
Rehuhernettä lukuun ottamatta muut rehuina käytettäviksi hyväksytyt tuotteet, joiden raakavalkuaispitoisuus on vähin- tään 19 prosenttia tuotteen painosta	43.	1,50 markkaa raaka- valkuaiskilolta

